



Heimatverein Schaffhausen e.V.



Programm Mundarttreff 25.03.2020, 19.00 Uhr

- | | |
|---|----------------------|
| 1. "E paar Jedanke üever Platt on Plattspreäke" | Dr. Heinz Hansen |
| 2. „Vröjoar“ (beides Franz Franzen) | |
| 3. „Et Fröejoar“ (van Anneliese v.d. Driesch) | trägt selber vor; |
| 4. „Fröejoar“ (van Käthe Thönnessen, Kleinboußlar) | A. v.d. Driesch |
| 5. „De Beeker Klängerschtuèf“ (Karl Bertrams, Wegberg) | er trägt selber vor; |
| 5 a) „Ewesche Küèl“ „Et Tonne en der Jaat“ (K. Bertrams) | |
| 6. „Wenn et jetz Ostere wöt“ (Agnes Nießen) | Magda Hausmann |
| 7. „Ostere oder Poasche“ (Maria Gerhards) | Magda Hausmann |
| (Velesch kömmt der Osterhaas - dann jev et jet de Titsche) | |
| 8. „Heimat es.....; Klene Sake.....; Vergis din Heimat nie...;
Liedervorträge des Schaffrath-Duo aus Myhl; | |
| 9. „Ut mie Leve“; „De Onschold van et Lond“ | Elfriede Stübner |
| 10. „Dr Moatanzoch“ | Josef Rademacher |
| 11. „Mine ieschte Anzog noeh dr Kreg“ | Ulli Jers |
| 12. Et wött Kärmes“ (Sibylle Pelzer) | H.-J. Heuter |
| 13. „Kirmessamstag um 1900“ (van Jean Melzner) | H.-J. Heuter |
| 14. „wie fröger kermes gefiert wuet“ (Josef Schreinemacher) | Dr. Heinz Hansen |
| 15. „De Bronk-Kermes em Dörp“ (van Lisa Hillers) | Gerda Spätgens |
| 16. „Dat Kukuksührke“ (van Theo Mülders) | Magda Hausmann |
| 17. „De Quiesel“ | Magda Hausmann |
| 18. „Et Pöttsche“ (van Heinrich Winkels) | Dr. Heinz Hansen |
| 19. „Oos Lond“ (van Franz Franzen) | Dr. Heinz Hansen |
20. Als Anlage sind zum Selbststudium und Erlernen von Plattdeutschen Ausdrücken und Begriffen angefügt:
- Plattdütsch leech jemakt!
 - Spröch ut et Hensberger lond;
 - Watt ob ene Buurehoaf alles woar;
 - Plattdütsche Ausdruck die voel neet mie kenne;
 - Wat koam e Kämpe alles en dr Krutwösch?

Änderungen vorbehalten, und es kann zwischendurch gefragt und diskutiert werden.
Auch spontane Beiträge sind erwünscht, und die Interpreten können auch aus ihrem Repertoire weitere Beiträge vortragen.
Wir wünschen einen vergnüglichen Abend und Spaß an der Freud!

E paar Jedonke üever Platt on Plattspräeke

Nierjeschrieve van Dr. Franz Franzen, ob höllever-äschwiller Platt

Vöel Lüü meene, Platt wüer schlääch Huechdütsch on häu sech uut et Huechdütsch entwickelt. Dat es falsch. Oos Huechdütsch es ösch onjevieer vierhoonet Joar aut on kömmt uut sächsisch "Platt", uut e dütsch Dialekt - dat es jätt wie Platt öff suejenannde Mundart on Volkssproak - wie et damals en vöel Jäejende jesproake wuet. Die Mundart heeschde damals sächsische Kanzleisproak und wuet allmählich duer Jesetz on Jewännde vör bestemmde Zwecke vüerjeschreevè. Sue hätt sech die Sprækjewennde iniee on miee üever Dütschland bret jemakt, et ieeschte natürek en de Stäe on bej de Behördes. Op et Land wuet övverall noch long Dialekt, bej os also Platt jesproake. Dat hätt sech en de laatste foffzech Joar rch veräängert, sue dat nu ooch en de klennste Dörpkas boa maar noch Huechdütsch, övver döcks met Knubbele on Striepe, dat heescht met halfplatte Wöet, met Utdrück on Sproakjewänndes uut et Platt sprekt. Dat es dann keen Platt on keen Huechdütsch; dat es eejentlech ene fiese Mischmasch. Övver de meeschte Lüü meene, dat hüt sech op jedden Vall bäeter on vüernehmer aan als dat autfränsche, jroaf Platt. Wie schad dat doch es!

Et es doch jraad ömjedrett. De Dialekte, de Mundarten, ooch oos Platt send de Wottele, woaruut et Huechdütsch stammt, woaruut et als Sproak lääft. Bloß wellt de Kruen van d'r Boom döcks sin Wottele neet miee kenne. Vöel suejenonnde Jebildete meene hüüt, Plattspräeke öff en d'r Heemetdialekt spräeke wüer jätt vör de Örme im Jeiste, vör Vastelovvendsjecke, vör jroave Kall on vör au Lüü, die et neet bäeter wöüde, öff ooch vör Mundartpflejer, wie dat hüüt döcks heescht. Sonn Lüüt hanf sieeker net bejrieepè, dat Platt keen Sproak vöromme es, keene Betriebsunfall en de huechdütsche Sproak. Se wieete äeve neet, dat Platt jätt wie uut een Stöck es, wie ene Rahm, dāe alleen bej bestemmde Belder van et Lāeve pooßt, on dat en de Mundart et Hatt van et Lond on sin Lüü schleet. Dröm könne bestemmde Jedonke on Lāevesforme niemals duer en huechdütsch Wooet ersott wāeede. E Beispiel: Wat es ene joe Zubbel? Es dat et sölfde wie "ein gutmütiger Mensch"? Steckt en dat Wooet "Zubbel" neet vöel miee als maar "gutmütiger Mensch"? Öff: "En Trumm van en Frau?" Heescht dat maar: "Eine tüchtige Frau?" Öff: "Schlobbermaanes"? Es dat maar ene Minsch, der sich beim Essen beschmutzt? Öff: "Hömpfelke"? Klengt dat neet bäeter als "eine Handvoll"? Sue köösch men noch voel Beispiele nenne. Et wüer de Möjte wāet, ens bej vöel platte Wöttsches de ondersööke, wat se saare welle on könne. Men mott dann allerdings e fien Uer on e joot Jevööl vör Sproak haan, wenn men all die lies Tüen on die fien Ongerschieede vāänge on vööle soll.

Noch jätt:e plattdütsch Jedicht es net döröm al e Jedicht, weil et sech reimt öff weil et jätt lösteje Wöttsches aneenrejt öff va jecke Kroam handelt, dat v'r maar laut loöche könne.

E plattdütsch Jedicht wött ieesch doaduer e Jedicht, dat et en Stimmung uutdröckt, dat heescht, dat men jätt van et Lond on sin Lüü schmackt öff rückt. Ooch e plattdütsch Stöckske kann man, wenn et rechtech werke soll, neet en't Huechdütsch üeversätte. Et hät sin eeje Sieel. E jedder plattdütsch Wooet hät sine Klonk en Senn, dæ vör sech sölf steht. Men mott sech also neet schaame, wenn men Platt sprekt öff oongere Platt spräeke huet öff bej ene Mundartnammedaar derbej es.

Wenn et ooch rechtech es, dat men hüüt oane Huechdütsch en de Schöll on en et moderne Læeve neet bestoan kann, blifft et trotzdem ooch rechtech, dat Dialekte on Mundarten als Sproakwottel en Iere jehooode wæede, dat se als Sproak jeoocht wæede on neet en e Museum vör Sproake verjæete wæede. Platt spräeke, dat es neet:ene Splien haan, öff sech met onnüsele autfränsche Kroam afjæeve. Ech wönsch dröm jedder, dæ hiedätt löst, Platt kallt on Platt metsöngt, dat hæe sech neet völt, als häu hæe sech verloope on wüer bej eevällije Jecke jeland. Jeweß es hej ooch d'r een öff oongere d'rbej, dæ uut en Jæejend kömmt, die oos Platt neet kennt. Övver sieeker wött ooch en sin Heemet een Dialekt jesproake, dæ sin Eijenaart hätt on miee bedütt als fehlerfreies Schulhochdeutsch. Wæe joot lüstert, d. h. zuhört, kann sieeker jätt van et Hatt vööle, dat en oos Platt vör ömmer lääft. Als Nuetbehölp kann ech natürliek et een öff oonger üeversätte. On op Vroare well ech jæer Antwooet jæeve, sue joot ech maar kann.

Vröjoar

Va Franz Franzen op Höllever-Äschwiller Platt

Et rükt no Vröjoar üeverall;
Nu waade duusend Jaadeschöppe;
De Häskes on Kaninkes höppe,
On Käänger spieele met d'r Ball.

De Blönkes kieke uut et Jraas.
De Vüejelkes en't Bööschke flööte.
Oos Mamm schrubbt Ömmere on Tööte
On jeddes Eckske Vensterjlaas.

De Sonn schint nu al rechtech wörm,
On þej on doa send se an't jeete
On werke, wöhle, dat se schweete.
Va Vreud jröößt jedder, Riek on Örm.

Se hant jetz al weer nöje Moot,
Öf Werker, Liehrer, öf Pastüürke.
De Rentner sette op et Mürke
Al oane Montel, oane Hoot.

Et Leäve krit nu weer Pockaan;
On alle Hatter weäde vrejer.
De Kröetschkes spräänge en d'r Wejer;
Weä vrejt, kann jau e Küßke haan.

On üeverall es Lost on Leech.
De Jlocke luure, dat et daavert;
Va Hensberch bes erop no Havert
Rükt et no Määß on Wäggedeech.

Et jeht al ärch op Poosche aan.
D'r Hemmel loocht, als jeng heß troe.
On räächs on lenks send se an't boe;
Wie jeck kret Hähne nu on Hahn.

Boa vörve se de Eier bont;
De Honder modde sech sierploare.
Et janze Lond lööcht nöjeboare,
On Kronke weäde weer jesond.

Et Frööjoar dat es rondom schön,
 en d' Natur schütt Leäve en,
 denn alles wat wi duet jeleäje,
 vönk werr an sesch d' verweäje,
 kömp eruut nu Schlaar op Schlaar,
 d' Sonn di brönk et an d'r Daar,
 dröm jöff et üeverall nu buute,
 sesch an kiime on an spruute,
 alles kömp werr en de Flüer,
 on kritt Asi-en werr on Klüer,
 d'r Wänd jeet soar, d' Loor es mell,
 et Bruet dat wöas al ejen Fäll,
 alle Vüejel sind werr hej,
 et Vi-e schteet al op d' Wej,
 Käänger di sesch bänne hi-ele,
 di dont nu werr buute schpi-ele,
 och d' Lüüt schtonnt op e Woat,
 nu werr jeär ens op jen Schtroat.
 Häängenuut sind Jadeneere,
 och all feste an majeere,
 hoale sesch su mennije Kweät,
 denn et Jesömms mot ejen Eät.
 Tööche Hägge on op Muure,
 sette Mööche all de luure,
 di, wenn schtikkum dra se könne,
 sesch davon en Moaltiit jönne,
 di Luese maake woar dat man,
 och oane si-e ernte kann.
 Et Huus wött op d'r Kopp jeschtellt,
 denn Frööjoarsputz es aajemällt,
 doch mot man övver all et Blenke,
 och ens an sesch söllver denke,
 wat op de Bross hät schwoar jeleäje,
 mot man dörrvonaaf nu feäje,

Schwiele

da wött et lochter en d'r Kopp,
 on man lääft werr rechtesch op,
 on es och werr vo nöets jereet,
 vöe alles wat werr koome deet,
 denn ü-ever sind di Daar, di kotte,
 et Frööjoar hät sesch duer jesotte.
 Hät och jedde Joarestiit hör Vrdennste,
 de öchte es un bliff d' schönste,
 denn met hör Woase on hör Bläjje,
 es se net de överbeyje,
 dröm Oore op, on Hatter wiit,
 för d' schönste Joarestiit.

Frøejoaar

Va Käthe Thönnessen, Kleinbouslar

Wenn et Frøejoaar kütt eraan,
fönkt en de Jades de Arbet an.
Jruet un kleen es be d'r Hank,
ömtejraave dat Stöckske Lank.
De Pädches wäede fein jekraz,
et kütt jo ball d'r Uesterhaas.
Om Poeschfääs es alles blitzeblank,
aanjestrieke Stool un Bank.

Frööer wuet Karsamstag jebeiirt vom Kerketorn,
de Jlocke woare wer do, vom Bree äets ut Korn.
De Klompe stenge jeschrupp an d'r Dölpel en de Ree,
ene fresche Strüezwöösch log do,
dat de Stuuev blev reen.

De Kenger meeke sech e Neeske em Jrön,
dä Uesterhaas läd Eier drenn, bonk un schön.
Uestermorje jenge se dann stief un staa
kieke, wat jebrät dä Uesterhaas.
Wat woer dat en Spaß em Jaad,
wenn dä Uesterhaas bonkte Eier hat jebraat.

Hüüt es dat denne Kenger all te völl,
Dat et keene Uesterhaas jött, liere se en de Schöll.
De Eier sind ut Marzipan un Schokolat,
Weäkelong stont se op de Teek parat.

Wat woere ver frööjer jlöcklich.
Jefärf wuet met de Schaale vom Öllich.
Su jeet alles sinne Weäch em Läve.
Ech bön fruue, dät ech et koosch erläve.

Heimat 2019

Leef Lüüt! Juten morjen allerseits!

Ech bön Karl Bertrams ut de Mü'ele-Stadt Berk – on ech v'rtäll Ösch hüüt morje jät över de „Berker Klängerschtu'ef“.

Ech donn dat op Bi'äker Platt .

Ech bön vöer nüngzech Joar en Bi'äk bej Berk jeboare – on kall ömmer noch Bi'äker Platt.

On wäröm kall ech Bi'äker Platt?

Bi'äker Platt ess vör mech Heemot -

dann vööl ech mech heem!

Hüer ech Lüüt Platt kalle – dann jeet mech et Hatt op –

wii enne Bokkests Kook em Hävrs!

So woar dat och vöer twentesch Joar – Jannewaach 2001 dinge w'rr -, sieve Mannslütt on twi-e Vraulüüt on eene Träkmonni-Kaach -Verkamesööler. -de „Berker Klängerschtu'ef“ errechte.

Et es eene „Sälvslööper“ wu'ede.

Febewaach 2019 hann w'rr de twiehongeste Kier en de Berker Mü'ele jeklängert.

Di Klängerschtu'ef ess jeede tweede Donneschtesch em Mont oape – älev Mo'al em Joar –

ett komme entösche jedes Kier 60-80 Besööker on twi'e Träkmonika-verkamesööler.

On dann wöt twi'e Schtont lang jeklängert – jesonge – on döchresch jelaacht.

On dat alles op Platt!

Jeklängert on v'rtällt wött övver Jott on de Wält!

Och övver evällesch Denge:

Waröm hüppt een Möösch övver de Schtroat?

Se well op de angere Siit!

Waröm kann e Värke nett raadvaare?

Et hät keene Dumm vöer de schälle!

Waröm mäkk d'r Haan bejm kri'ene de Oore tou?

Häj kann dat Schtökkske uutwändesch!

Waröm schteet op eene kathollesche Kerektuer eene Haan on kenn Hänn?

Su'et do enn Hänn drop, möösch d'r Kööster jedde morje no oave klämme on e
Ei jonn raape!

Wii sätt man en Berek vöer een Sonnenbank?

Näkke Pänz- Kastroll!

Do sütt man et wier:

Oos Platt es däm Huerdütsch wiit överläeje —

Op Platt kann man eenem:

Jät onger de Wäss dö'e;

de Levitte lä'ese;

d'r Desskamp bloose;

de Mull schtoppe. -

Schönn send och dii Säate –Schprüekwööt (sog. Lebensweisheiten)
op Platt.

Dott joot lustere:

Wä lang läff – wöt alt – wä nett alt wäede well –
mot maach jong schtärve!

Tänge d'r Wenk soll man nett pische – wä et deet - kritt naate Vööt!

Wä sech selfs kettelt – dä kann laache wann häj wel!;

Man soll sech nii möt eene kleene Hengesch op eene jru'ete Brell sätte!

Kwi'eke onge jraave – on Kindschess maake - dat kömmt ömmer uut!

Osse Herrjot, dat ess d'r Klocksde von se alemoole, dii sent jewäss:

Sääs Dach hät häj jewerkt – d'r siivende Daach hät häj sech jerääs .

on et schteet nörjes jeschri'eve - dat häj am aachde Daach w'rr

aanjevange hätt möt werke!

Dat woar et vöer hüüt!

Ala-lott jonn! On ömmer draan denke: Uure schtiiv halde!

„Ewesche Kü'el“

von Karl Bertrams

*„Wän d'r lääs-de Schni-e tseronne
on dat Vrööjo'e r koam erraan,
veng d'r „Jaadeneeres“ an de tonne,
domöt ales joot waase kann.*

*Wä döschtesch tonnet, hauj en-der Jaat –
on dat ess nett jelo'are:
Dekke Breetlook – hööp Köpp Schlaat –
Öllek satt – on schtaatse Muu'ere!“*

En d' dresescher Jo'ere hau-e d' meeste Fameleje em Dörep eene Jaat.
Och w'rr heem hau-e eene Jaat – on dä Jaat versorschde oss et jantse
Jo 'er uever möt Jemöös on Arepel.
Sonne Jaat meek döschtesch Ärbet.
Loss jing et em Jaat d'r 17. Mäts - op Tsent Drükke,.
Papp säät dan:
Tsent Drükke drääsch de Schöpp ut d'r Schtall - on schlütt d'r Jaat
op.
Esch koosch Tsent Drükke vom Deiker net li-e -
dän af 17. Mäts woar et vöer mesch vörbej möt buute schpi'ele -
d'r Jaat jing vüer! Schöpp - schöpp – hurra!

Esch wo'er du e Börschke von tien Jo'er.

Äss i'eschtes heeschde et, d'r Jaat oprüüme:

Schteen druut raape;

Kwi'eke döbbe;

Kü-el-Schtröngk uutriite!

Minne Papp hot en Aanjewände: Dä podde jedes Jo'er hööpwiis
„Ewesche Kü-el“.

Onger oss: „Ewesche Kü'el“ woar e dankbar Jemöös.

D' Kü-el-Schtröngk von et Jo'er dovüer wuete em Vrööjo'er
eruutjer'ete . Dat woar fiise Ärbet:

Em Wängter woare di Kü-el-Schtröngk bevroare, entösche
schnöttevuul.

Wat man bejm erruutriite en-de Häng hauj, völl-de sech aan
wi Schnu'eter.

Em Vrööjo'er wuet d'r Jaat jetonnt!

Papp holl-de dan nett maach d' Schöpp ut d'r Schtall – nee och
d' Schöregks-Kaach möt et Seek-Vaat drop - on d'r Tapp.

W'rr hodde heem eene Plumps-Abee möt eene Aapool.

Dä Däksel op d'r Aapool wuet opjemäkk – on Papp veng aan d' tappe.

Avangs schtongk et op d'r Hoaf jants fiis no Amonijak.

Woar dat Seek-Vaat schli'ekvoll, koam eene Sakk oave op dat Vaat
–

domöt jo nikks von di „wä-ediije“ Bröij ut dä Aapool v'schött jing op
dä Wä-esch no d'r Jaat.

Onger oss: Tonne woar helle Ärbet on jing een d' Mau-e.

Bej oss em Dörep holep „Schluff- Karl“ bej Nobbere, d'r Aapool uutvaare.

„Schluff-Karl“ woar jät eeje - häj ding dat tonne vöer Joddeslu-en on e Meddaach-I'äte.

Ens wuet „Schluff-Karl“ an d'r Döösch jeroope.

„Karl, komm i'äte – ävel wääsch desch dervüer de Häng an-de Pomp!“

„Schluff-Karl“ su-et ävel all an d'r Döösch on säät:

„Häng wäsche, Vrouw, dat ess nett nöddesch - man wett jo, wat et ess!“

Ennije Daach no dat tonne ding Papp em Jaat d' ieschte Vu-er opschmite – on e döschtesch Pangk ömjraave.

Esch holep afschöppe.

Dan jing et loss möt si'ene on puate.

Wat eene reschtesche „Jadeneeres“ woar, dä ki-ek, dat dat Jesöms on di Plante een jraade Reij jesett on jepott wu-et.

Man mot langs di Reij scheete könne, säät Papp!

Esch han jement, op kromm Vuure wäas doch völl mi-e.

Do he'el Papp ävel nu janikks von.

Si-ene on poate em Jaat ding man aan beschtemde Daach.

Meeschdens woare Helleje dobej möt em Schpell!

Et heesch-de:

„Wä dekke Bu-ene well i'äte – döref Tsent Josep nett v'rijä'ete.“

„Wells-de Ä'tse on Öllek dekk, dan si-en-se op Tsent Benedekt.“

D'r Po-at-I'äpel säät:

„Potts-de mesch en dr Prell – komm esch, winie esch well,

potts-de mesch en d'r Mai – shton esch träkk en-de Reij.“

„Lääk op Tsent Markus Bu-ene, häj wött et desch riif lu-ene!“

Hauj Papp Ä'tse jesett , dan säät häj höösch:

Nu wolle w'rr maach et bäasde hoepe, Jong, dän:

„Komme-se – dan komme-se nett –

komme -se nett – dan komme -se.“ (*)

Et hätt lang jeduert, bis dat ech dohenger jekomme bönn,

wat Papp domöt jement hätt.

D'r Jaat mosch vrööjer op Tsent Jan (24. Juni) jekrutt si-en.

Maach - dat kennt man jo:

Muure kru-e on Lüüs jriipe ess kribbelesch Wärek.

Woar op Tsent Jan eene Jadeneeres noch nett vä-edesch möt kru-e,

dan satte de Nobbere däm eene Möschejäkk en dat onjekrudde

Schtökk Jaat.

Dä Möschejäkk hot e Scheld op d'r Buuk hange – on do schting drop:

*„Mech schekk d'r Helleje Jan,
esch hölep, wo esch maach kann!*

Wii-ers du nett so vu-el jewäss,

dan wii-er min Hölep

nett nü-edesch jewäss! “

Dä Vullek mooch sinn Nobbere een Flääsch Fussel uutjä'eve.

(*) Vü'ejel komme on peke de Ätse op - dan joav et niks d' plökke on
ken Ätse-Zupp – of de Vü'ejel bllive uut - dan joav et drejmoal d'
Wi'äk Ätse-Zupp.

Wenn et jetzt Ostere wöt,
jeddes Kenk jet von derr Osterhas kritt.
Et Jraas wöt jrön
de Blome fangen an de blöje.
Datt es jet vörr et Hatt,
weil man dat der ganze Wengter net jesien hat.
Et woor all fröher, et es och noch hüt
freue donnt sech jetzt alle Lüt.
De Ferve von de Blome sind bongt.
Man det jetzt et Jesömmes an der Jronk.
De Kenger spiele jetzt werr bute,
on all make se net mijs sonn Schnute.
Ech föhl mech och so loss-laddisch,
met dä Wengter wuod ech einfach nett feddisch.

Agnes Nießen

Ostere oder ooch Poasche

Ostere, oder ooch Poasche, wie os Jrosmodder ömmer sät, es vörr mech et schönste Fäß van et Joar. De ganze Faste-tied durvde de Kenger kee einzig Klömpke eate, kee Stökske Schokelad. De Jruete durvde neet erut joan, en Papp durv sech kee Beer drenke. Dat woar döcks hatt, doa kann ech öch e Stökske van senge. Et wuet ooch noch rechtech jefaaßt öm Karvriedaag en Karsamsdaag. On ech meen, jeschaad hät et keene, doa soache se all noch joot be uut. Äver wenn öm Jröndonneschdaag de Jlocke noa Rom genge, Papp eate, da wuet jewööscht on jedonn. Die neckele Duase op der Kaas wuete poleert, derr Hoaf wuet jefecht un de Komod opjerümt. Karsamsdaag et oavens woar alles jereet.

Öm Ostere morgen kreech Papp sech de Kenger an de Hank on geng vörop noa Kerk. Mamm trock met et Jöngste derrhenger. Se hau de leere Häsche an, doa kooschte wennistes die ruhe Häng van et Eiervärve net mie sien. Ech meen, Papp hau et sonndaags, on besongesch öm Ostere ömmer jet stootes en tevrienes an sech. Doa soachte hem net aan, dat he männisch en Sorch op et Hatt hau. Ävel et schönste an Ostere woare die Osterlieder. Doa kooschte so hell sänge wie de woolst, et woar net ömmer rechtich, äver jemennt. Die Karweak met die Kuelieder woar vorbeë, en nu hauste goae Jronk vörr ens laut te brölle. Noa de Mäß jeng et noaheem. All de Lüh wönschde sich "Frohe Ostern", de Vüejel songe, de Vresützeje van Nabbers Heck blöhde, Papp koosch sech werr met Schmaak e Beerke drenke, on de Kenger genge met Mamm heem, öm vörr derr Meddaag te sorje.

Ech weet et neet genau, äver ech meen, öm Ostere-morje hätt ömmer die Sonn jeschiene, oder of mech dat bloß esue vürkömmt?

Maria Gerards

Heimat es.....

Heimat es jo - net bloß e Wuat mar,

Heimat es, wo du net abseits stehs..

Heimat es, os Platt on all die Stöckskes

Heimat es, do wo de glücklich bes

Op der Welt noch janz neu, bes du jo noch so kleen,

all die Lieder in os Platt – jo dat fengste schön.

On später dann mäks de Musik – spells Gitarre oder Tröt

On de Mam dröck dech janz fes – on dann sengt se möt.*rit*

Heimat es jo.....

Kindergarten, dann de Schol on später in de Lier,

ischte Liebe flott gerannt – mit ihr nom Standesamt.

Du denks oft an die Tiete trück - mit Zeltlajer on CAJ

De Johre sin verfloare – se sind janz einfach fott.*rit*.

Heimat es jo.....

Wir hant de Burch, der Jondelweiher - on och et Jüddibrok hät sinne Reiz

In –Effeld legt der Waldsee - on en de Myhl de Myhler Schweiz.

En Paddeltour bis Ueschbeck – jo de Rur es ose Fluss

in Birjele steht et Pöttche – oh leve Jott halt alles jot in Schuss– *rit*

la, la, la.....

Heimat es jo.....

Lied: Klene Sake (Myhler Lied)

**Dat sin die klene Sake, wenn de an din Hemot denks.
die dir et Hemwiehe make, wenn de in dr Welt römhängs.**

Wer hand in de Myhl de Myhler Schweiz, et Lendche,
der Schwanderberch on de Jrott.
För os dr schönste Fleck ob d'r Welt
es de Myhl, un dafür danke wer Jott

Wer halde desame ejal wat och kütt
weil de een för de angere steht,
un de Sankhase komme erut ut d'r Bau
wenn se hüre - et Trömmelche jeet.

Dat sin die klene Sake, wenn de.....

On stehst du dann eins vör de Hemmeldür
on Petrus sät „*Jong komm eren*“
dann kickste nach onge und denks voller Stolz
et wor schön, ene Myhler de sin
et wor schön, ene Myhler de sin

Vergiss din Heimat nie C-Dur

Do am Waldrank an dem Feldkreuz onger ne dicke Lindenbom,
steht en alde eecke Bank, do hammer jedrömt so mansche Drom.

He haste mir oft von din Kindheit vertällt

wie ut en ganze angere Welt

Un dat man met so wensch defrie wuar.

Du has mir Lieder von fröher, on et „Wenkvurelbaue“ geliert,

ehrlich, echte Werte för` t ganze Läve.

Mine Enkel, ech ben stolz ob dech, jonk wohin der Wenk dech drift

On ech hoff, dat du dat ene nie verjißt

Verjiss din Heimot nie, mine Jong ech wat op dech,

bes de wieder, wieder küts, zünd ech e Ketzke an för dech.

Verjiss din Heimot nie – denk af on to och ens an mech.

Jott sieng dech leve Jong – paß op op dech

Ech hür dech hüt noch sare, alles wöt von uave gelenkt,

on op min alde Daach – es jeder e Jeschenk.

So lang der Herjott well, set ich noch op der alden Bank

denn am schönste es et deheim – ja Jott sei Dank.

Verjiss din Heimot..... (Refrain wiederholen)

.....

Jott sieng dech mine Jong----- gesprochen: pass op op dech

Minge ieschte Anzog noeh der Kreg

Va Karl Wimmer op Aachener Platt - ejescheckt van Käthe Schreinemacher, Myhl -

Tüen, dat weäd ich nie verjeiße!
Blanke Ärmot, nüüß ze eiße.
Wat ich hau, dat wor ich quitt.
Ich denk an de Noehkregszitt.

Uus Jefangeschaff jekomme,
beeijen Tant ich opjenomme.
Hau blueß dat, wat ajje Liiv,
föör der Lompekriemer riif.

Weijl dat feldjroe, donkel färve.
Beeißer Saache net zu erve.
Än esue leif ich woe än waan
met die au Klamotte aan.

Bes der Tüen ich daan jetroffe.
Open Stroeiß mich zoujeroffe:
"Ding Klejjasch jefällt mich net!
Breng dich niekste Monnt jet met.

Weäd ens met ming Heäre spreiche.
Bruuch mich nörfens ze versteiche.
Musterweäver vezzig Johr,
doebee! luuter fließig wor."

Stauff föör ene Anzog kriijje?
Minge Schnidder düich ömm schnijje?
Könnek wür ich heei ze riich.
Jlöße kuent ich dat net jliich.

Doch der Tüen hau Wooet jehaue.
Heä wor enge vaan die Aue,
die net mulle, wahl vööl döönt.
Övvertruffe mänche Fröönd.

Han deä Anzog lang jedrage,
voller Stolz, dat darf ich sage.
Jeär denk ich doeraan zeröck.
Tüen, ding Hölp, e Hazzensstöck.

Et wött Kärmes

De Kärmeswiäk hät aanjevoenge
sät Mam vör Papp, jez jeet et loss,
de Vahn wött Sondech uutjevoenge,
offs du dä Stäck noch strieke moß?

Et wött jepuzt, et ösch d'r Söller,
donn jeet et langsam so eraff,
wänn opjerümt es Stoll on Käller,
hät man et meeschte all jeschaff.

Et Mettwochs kommen de Karsälle,
man löppt ens jau bes an de Düer,
man hüert de Känger sech vertälle:
Och, wänn et doch all Sondech wüer!

Donn wiäde Böms on Kok jebocke
on Pruume-fla noch uavedren,
die Lädderkes, von Deeck jetrocke,
maake die Appelstaate schön.

Et Samstes wött et Fleesch jebrua,
de Ränk-fleesch-zupp wött opjesott,
donn sind all de Famillie dua
on jont ösch non de Kärmes vott.

Sibylle Pelzer

Kirmessamstag um 1900

D' Glock schleet bim bam beier Jahn,
Morje fängt d' Kermes an.
Os Motter röhr't d' Böllkeszupp,
Et freut sich Jonda, Nier on Jupp.

Et Bierekrut rief't dur d' Sej,
Et Bett kriet och en nöje Sprey,
Leddertaat on Frimmelsflaa
Mongt d'r Besök van fern on nah.

D'r Kroschelewien kömmt ut d'r Keller,
D'r Tabak ut d' Ferkesbloas.
Et blenke Mezz, Verschett on Teller,
D'r Bro'edem es all brun on kroas.

Wenn morje lut et noa d' Hommes,
Steht alles stief on staats parat.
„Zebasteanes“ jonnt se fiere,
Janz noa Jelekerker Aat.

Jean Melzner

Wie fröger Kermes gefiert wuet

Fröger freude vier oss op de Kermes, du wor et neet wie hü, det alleSamstes on Sonndes Ball es. Dett Sonndesgeld det wuet su goot et geng gespart on dann koem det Kermesgeld derbie on dann kuesche vier Kermes holte. Vier genge och no de Familiee no de Kermes, on dann freude fier oss och op die Kermesmedag en de goe Kaffe. De ganze Week goef et et Medasch mar Speck on wenn et got geng et Sonndes e Stöckske Broetwusch. Rendflesch gof et bie de meschte Lüh mar omm Kermes. Twie Waeke vörr de Kermes koem d'r Schlöchter vörr et Kermesflesch de bestelle. Dett broch de dann et Friedes vörr de Kermes. Et Daesdes vörr de Kermes wuet en drüch Schenk van der Sölder gehollt onn e Bottermerk gelog. Wenn die do twie Dag drenn gelege hau, dann wuet se got afgeweessche on e klor Waater gelog. Det Waater wuet och noch e paar moll abgeschott. Et Samste Morges wuet se dann gekokt. Wenn se gaar wor, wuet die Schwaat afgetrog on dann egene Kellder gesatt, dett se got kaat wuet. Die Schwaat wuet et Medasch gäete, dett woer gett leckesch. Bie die Kermesmedag goef et et ischte no de Rendfleschzupp Schenk mett Erpel on Gemöss. Bie der zwedde Gongk Rendflesch.

Et Friedes vör de Kermes wuet gebocke. Et wuet fröch obgestonge on dann fonge die Fraulüh wenn et Huus werm wor an de meenge. Wenn det Viehe vörsörigt wor on Koffe gedrongke, dann wor de Deech och genoch gegonge, dann wuet de Bockofe angemaa. De Ofen musch got gestock wede, evel net de heet. Wenn die Taate de donkel wuede dann wor et ärg on dann krieg de Bäcker se och all ens utgeschuppt vann die Fraulüh. Bie os wuede meschtens drie Zoete Taate gebocke on e paar Öfkesflaa. Emm ganze wuede fiftien Taate gebocke on noch drie Plätz. Dä Platz wuet e Schnie geschnie on über Krüs ob ene Telder gelog on ob jedes Stöckske Zucker gestreut. Et wuet och ene drüge Kuche gebocke on Plätzkes, äfel Sahnkuche wie dett hü es, demm konnte fier neet.

Et Mettwochs koeme och die Kermeslüh met die Karselle, Schiffschaukel on die Budes angefähre. Die wuede vann die Bure ut dett Döörp wue se gestonge hawe met de Päed broch.

Bie oss en Woore koeme vann Hensberg, Ekeboom met de Kettekarsell, Boeke met die gruete Karsell mett Päed on Sofas dropp, Kistermann mett de Schiffschaukel, on Winkes Hubert met en Klömmkesbud on e Angelspiel. Vann Tröpsroe koem der Haas met de Klömmkesbud on et Glückesraad. Da koem noch eene met der Luckas onn da woere noch enege Uutklöpfer doe. Die verkorte alles wat et mach goef. Die Klömmkesbude musche wie hü die Zelte obgebut wede. Et isch

der Rahm mett der Boem on de Düre, dann wud et Zeltdek drüver getroch, onn dann wude benne an die hengeschte Wond on üver die Teek blaue of ruhe Döcker gehonge, on dodrüfer nette Gardiene. Et wor ene Staat wie donn de Kroom utsoch, propper wie noch nie. Die Teek wor schräg, do lore die Klömmkes nett sortiert met wette Latte afgegrenzt geret. En Deel wore all afgewort, det det bedene en der Afonk gett flotter gong. Die Klömmkes musche die Lüh wenn die Kermes omm wor, wer en Keste verpocke on det wor vööl Werk, evel et wor netter es wie et hü es.

Wie et noch gene Strom gof, du wuest die Kettekarsell van de Ken-ger ove gedüt, on die grute Karsell wut vann e Peetsche getroch. Die Drieorgel wuest och met de Häng gedriet.

Et wore och en de Tied noch gen Trommlerkors on och gene Musik-verein. Vör de Schötte geng ene met e klee Trömmke on ene met en Flöt on dann en privat Musikkapell vann fief of sees Mann.

Op der Ball spelde veer Mann, ene an et Klaver, ene de Trompett, ene de Figelien on de viede der Striekbass. Wenn de Saal voll wor, dann wued Tanzordnung gemakt. Die Schötte heele dann e Seel on dann danzde et isch de öveschte Deel vann der Saal on dann der öngeschte. Et gof och neet dett die Mädshes alleen no der Ball genge. Wenn de Jong zwie of drie Mädshes met nom, dann betallde de och der Eintritt vör dör, wenn die Mädshes demm och hehm det Geld trück goeve. Et gof och net wie hü, det twie Mädshes biegene danzde. Wenn det passiede dann koeme fatt twie Jonges on klaschde dör af. Et gof och net dett de Jong det Mädche met de kaal Hond egen Röck hau met danze. De hau en die rechte Hond tösche der Duum ömmer ene reene fresch gestrieke Schnufplok geklemmt. Det woer dovür det det Mädche geen Fleck an det Kleed krieg. De Jong de die Mädshes met no der Ball genome hau, de gong och wer met hör no heem. All dett watt ech do obgetellt hann det kriege vir en der Danz on Anstadskursus geliert. Et wor op der Ball och döcker Damenwahl, watt se hü net mie kenne. Da soch de ene of de ongere Jong of e Mädche Spass an hem hau. Wenn det dann suwist wor det bau no heem geonge wud, on de Jong wohl met dett Mädche no heem goen, da musch de de Jong de det Mädche met broch hau frore of de domet enverstonge wor.

Sue wor et fröger on sue wud Kermes gefiert.

De Bronk-Kermes em Dörp

Fröher freuet sech oot on jonk
Jedder ob de Kermes, ob der Bronk.
Dat woar emmer en guet Fäs
on jedder krieg en Koppel Gäs.
Es koam de Groß, derr Nüem, de Tant
alles wat mar woar verwandt.
All Wiäke fürher feng et an,
alles koam de Reih noa dran.
Liene Hendrik on Tranke Petter,
die mosche derfür noch de Stuve wette.
Wo et nüedeg woar ech kann et öch sage,
wuet och noch et Hüske utgefahre.
De Düre on Poate wuete angestrike,
dat wät ehr wol all noch goot wiete.
Stenere Deiodor hau öch donn gedoan,
wenn et Samstesnammedaqs et Trömmke koam.
Et wuet gewerkt, et wuet geschufft,
de Sonndes Stuve wuete geschrubbt.
Wenn dat alles woar gedoan,
do wuet gekokt on gebocke wie dat eso woar.
Sahneküchen goaf et nett,
dofür leckere Kranz on Rosineweck.
Et goaf Prume, Offte on ledderkes Flaa.
Ene ganze Backoafe voll, dat reeket grad.
En lecker Zuckerflaa darf och nett vergiäte
on ene Kuche uut Liebesperle wuet och noch giäte.
Derr läste Koppes ut de Tonn
du wuet verwahrt bis öm Zint Jonn.
Koppes mett Bonne on en guet Stöck Schenk,
dat oate se all, dat konkt jeddes Känk.
Wenn derr Kaffee üver woar, do woar liäfe ob de Struat.
Och ob de Struat suach ett festlich ut,
de Büech stenge ob, de Fahne henge erut.
Die Büech met Fänkes, Kruene on Schlengere geschmückt
en der Medde ene fromme Spruch
dovann woar jedder entzückt.

Die Musik trok ob, wie dat hüt noch ess
on die Schötte dohenger, die mascherten met Schmess.
Och förr de Känger woar gesorgt.
Völl Maate woare obgebaut.
Do stong Ükke Jann on Mangolds Pittche
on Leppich Drü met en Döckke Lakritze.
Be Wietz ob der Plei, ech kenn noch de Stell,
steng Ekeboom met de Piätskarsell.
On donn wuet gefahre, et wuet oss nie de lang.
Förr zwie Fenninge koame verr an de Stang.
Onn die Drieorgel die spelldde so schön,
et koame och all ens falsche Tön.
Die Gäs, die sparten an Kermesgeld nett.
Jeddes Känk krieg e paar Grosche mett.
Wenn et Ovendbruet woar vorbeee on alles woar satt,
krieche die Gäs noch jett parat gemakt.
Enne Schnuffback voll Flaa, dehem för die Jonge,
krieg Großvadder an der Spacersteck gebonge.
En Schonschachtel voll, krieg emmer de Tant,
so krieg jedder jet mett, dat woar doch allerhand.
On et Ovends wuet gedantz,
be Krabbes ob der Saal.
Do geng ett noch ens rund
do woar alles egal.
Derr lange Schottich, der Schmett, derr Langsjee,
on der Rheinländer onn der Walzer
woare och noch dobee.
Drei Tag wuet gefiert, ett Dengstags woar Schluss
mett der Maizug klong de Kermes ut.
So woar dat emmer Joar vörr Joar.
Ommer dat selbe, bis werr alles üever woar.

Lisa Hillers

Dat Kuckucksührke

Va Theo Mülders op Krievelsder - Krefelder Platt

Vüerjdrache op männije Mundardabend va Dr. A Biederbick, Karken

Bongartz Henn hat van Tante Bertha, die en de Fieri-e en de Schwarzwald jewäß wor, en Kuckucksührke mötjebreit jekäeje.

Tante Bertha wor Ervtant, on mu'eß dröm estimiert werde. Die Uhr hong en de bäeste Stu'ev.

Jedde Stond jeng dat Dürke van die Klock o'epe on mer hürde dä Vu'egel sin "Kuckuck! Kuckuck!" rope. Die Mimm word dann ömmer jett röesig on lurde fennig no'e dä Vu'egel.

I'enes Dags, Eng van Oktober, feng dä Kuckuck an te streike, on merik die Schnuut ne'it miehr op. Öm Joddeswelle, - wenn Tante Bertha am Sonntag op Besöck kömmt, on dat Mallör süht, dann es et zappenduster, - dann mackt die en nöi Testament.

Bongartz Henn kallde möt Püetermanns Aloys, enne Prakesör on Sachverständije van Musfalle, alde Weckere on elektrische Schelle.

"Kli'enigki'et!" seit dä. "Wofür jövv't et dann vandag en Tonband? I'ene van os di'et son Band möt "Kuckuck!" bespräeke. Dat merkt kinne Flabes, wenn wir dat en en Hött van de bäeste Stu'ev avylu'epe lo'ete, wenn die Tant do'e es.

Dat wor en Idee! Enne Bekännde van dä Püetermanns, de'i dat Magnetophon-Käske li'ehne, on dä Bongartz on dä Aloys fonge aan, dä Schwarzwälder-Uhremaaksmi'ester en et Handwerk te fusche.

"Oppasse!" seit Aloys on ki'ek op de Stopuhr. "Wenn ech doch en Fläsch
mots dou "Kuckuck!" rope.

"Achtung! - Fertig! --- Nou!! Bongartz Henn re'ip: "Kuckuck!"

"Prima! Dät hät jeklappt! Vör de Wett, dat die Ahl nix merkt. Onger os jeseit, platz son verröckde Uhr, hei die bäeter en Fläsch "Schwarzwälder-Kirsch" möt

De Quiesel

Et waar ens en Quiesel ut Monschoan, .
die woll so jiär en der Hemmel sen.
Jlatt jestrieke Locke, siie, siie Socke,
effer osse Herjott, dä alles wett,
dä ken Quiesel en der Hemmel lett.

Leef Herrjöttche sach, wat han ech doch jedonn,
daße mech nett en dä Hemmel letz jonn.
Ech han nett jesonge, jedonzt un jespronge.
Wenn ech die ongere no dä Ball soch jonn,
hann ech et op e Köppke Kaffe lotte jonn.

Sankt Petrus waar ene leve Jong,
wo ech mech emmer so jot mött stong.
Ech jing öm döks besööke,
mött all min Kerkebööker,
hät hä mech ken kier en de Kerk sin stonn
uane sievemual an et Hättzke de schlonn?

Petrus reep mött lautem Jeschrei,
Quiesel maak dech fott von he.
Ech han die Puat jeschluate,
die Quieseles blieve druate.
All die Engelkes, die reepe vom Balkon,
en der Hemmel do hätt ken Quiesel jett de donn!

Sybilla Breuer

Et Pöttsche

Va Heinrich Winkens, Wassenberg

Tösche Wasseberg on Berjele

Legt medde en d'r Bosch

Et Berjeler Pöttsche

Wat völl wett besoch

Of Suemer of Wenkter

Et rängent of schniet

Kommese doe bäe

Va kott on va wiet

Verjäes bätt doe kenne

Dät es bestemmt

Die Modderjoddes det hälpe

Jeddem dāe kömmt



Oos Lond

Va Franz Franzen op Aeschwiller-Hölever Platt

Du, Sölfkont, tösche Maas on Rhien,

Oos Lond, oos Heemet, stärk on tröj!

Kann dann jätt Bäetres Heemet sien

Als dat Stöck Äed sue stell on schöj?

Öff Bocket, Berde, Steen öff Wehr,

Öff Jröbbe, Pueschele öff Kluus -

En Sonneschien, bej Wänd on Wäer

Böß, Sölfkont du, oos Heemethuus.

Din Hüßkes, Jättsches wie jemollt!

Din decke, schwatt on wette Köj!

Dech hätt d'r Herrjott sue jewollt.

Dech koome v'r duer alle Möj.

Lond met Bäckskes, Worm on Rur,

Di Jeseesch bön ech jewännt.

Dech hoot ech, Sölfkont, jäer dech huech

Dech di Känd en Wäer on Wänd.

Franz Franzen

Oos Lond

Du, Sölfkont, tösche Maas on Rhien,
Oos Lond, oos Heem^{et}, stärk on tröj!
Et kann keen bä^{ter} Heem^{et} sien.
Hej jrööBt et Lääve ömmer nöj.

Öff Bocket, Berde, Steen öff Wehr,
Öff Jröbbe, Schopp^{se}, öff Kluus -
En Sonneschien, bej Wänd on Wä^{er} -
Du, Sölfkont, bliffs oos Heem^{ethuus}.

De Hüßkes, Jättsches wie j^emollt!
Vö^{el} decke, schwatt on wette Köj!
Sue hätt d'r Herrjott dech jewollt.
Hej koome v'r du^{er} Leed on Möj.

Joot Lond met Bäckskes, Worm on Rur!
Wä^e hej van jongs af aan wo^ar Känd,
Dä^e höllt dech, Sölfkont, ömmer hu^{er}
On blifft di Känd en Wä^{er} on Wänd!

-.--.-.-.-

Unser Land

Du, Selfkant, zwischen Maas und Rhein,
Unser Land, unsere Heimat, stark und treu!
Es kann keine bessere Heimat sein.
Hier grüßt das Leben immer neu.

Ob Bocket, Birgden, Stein oder Wehr,
Ob Grebben, Schafhausen oder Haaren -
In Sonnenschein, bei Wind und Wetter -
Du, Selfkant, bleibst unser Heimathaus.

Die Häuschen, Gärtchen wie gemalt!
Viel dicke, schwarz und weiße Kühe!
So hat der Herrgott Dich gewollt.
Hier kommen wir durch Leid und Mühe.

Gutes Land mit Bächlein, Wurm und Rur!
Wer hier von Jugend an war Kind,
Der hält Dich, Selfkant, immer hoch
Und bleibt Dein Kind, in Wetter und Wind.

Anhang

Plattdütsch leesch jemakt!

Opjeschrieve va Klaus Pelzer op Püscheler Platt

De Fömp, dat eß enne Fidibus,
weä randaliert höeht op dr Putz.

Förr Rotznaas sätt man Schnueterdöppe,
mett Panneschöerfe deht man höppe.

Enne Spööldok eß enne Schottelsploak,
förr Krütsche sätt man och Kompoatt.

Enn Rammsäech eß förr Hooht de schnieje,
enn Moang, die wött jemakt voa Wieje.

Förr Siepnaat sätt man Rübenkraut,
weä neunzech eß, deä eß all aut.

Enn Buekhöelp on enne Öchterhaam,
jehüet bej et Peäd wie Spoar on Prahm.

Förr Schürze sätt man Schollek dann,
onn Äerpel broatt man enn de Pann.

Enn Schmeck, die hätt eh Schmeckeköttche,
et Känd mott op et Kaamerpöttche.

Förr Bogen sätt man Schtelleboahr,
on woahre deht man mett de Woahr.

Dr Eene woar de Jeet ant höhje,
dr Oangere woar dr Nerng ant köhje.

Förr Ohnmacht sätt man "deä fällt schroah",
watt Raben sind, dat sind ooch Kroah.

Enn Koapp, dat woar bej oß en Mütze,
förr Pool doa soach man dann ooch Pfütze.

Enne Schnuffploak eß eh Taschentuch,
onn förr enn Mauer sätt man Muhr.

Weä Klätschkies ett, deä ett ooch Quark,
onn hoonet Jroasches sind tien Mark.

Förr Pfeife sätt man Mutz onn Piep,
enn Regentraufe eß enn Ziep.

Weä rotblond eß, dat eß enne Fuss,
onn förr eh Bützke sätt man Kuß.

Ne Jötschklomp eß enn Jauchekelle,
onn junge Hühner nännt man Pölle.

Förr schnell doa sätt man flöck onn jau,
onn Gosse nännt man Suech onn Pau.

Dr Kreisel eß enne Ruutesprähnger,
dr Drahthaar nännt man Rattefänger.

Förr Rettich sätt man Rammenass,
eh Räejafaat, dat eß eh Faß.

Esch soach förr Gertrud "Hüer enns Drüttche,
jetz jüer esch op mett dat verdütsche.

Dänn weä dat leest onn net bejript,
dea eß jätt mett dr Nipp jetippt."

SPRÜCHE AUS DEM HEINSBERGER LAND - Teil 1

Wä Onglöck soll haan, dä völlt op dr Röck en et Jraas on brekt de Naas.
De Köh met de vleddegste Statte schloant et witste om sech.

Wä a Schuhn jewänt es, dä ka nett joot bärves loope.

Aohne Möh kömmt jeen Oog op de Bröh.

Wä Honning well lecke, mot lie'e dät em die Bie'e stäke.

Wann man jong es, es aochter jedder Struuk Kermes.

Wä Jlöck hät, dem kauvt dr Oos.

Wu'e dr Äsel sech ens jestuuten hät, dao stöt er sech nett et twedde
Maol.

Ärm of riek, en dr Hemmel es alles jliek.

Van et Werke

Van et Werke jaont dä bäeste Pä'ed kapott.

Met stelle Wend es jo'et Haver sie'e.

Joo'e Koest es halve Lu'en.

Wenn et op et Werke alleen akü'em, da wü'er dr Äsel rieker as dr Mölde
Joot Jeschier es half jewerkt.

Van Deere on Minsche

Su lang de Mösch op dr Tu'en sett, es se noch neet jevaonge.

Een Henn lägt jäer en e Näst, wu all Eier drenn send.

Wäe de Katt neet voore well, mott de Mü'es voore

Jedde Ühl ment sie Kend wüer e Dufke.

De klenste Fleeje send de frächste.

Watt de Jeet wiet haolt, schmackt et bäest.

Au Mösche fängt man net met Kaaf.

Dr Minsch es sue voll domm Tüen wie dr Hond voll Flüh.

Wä dr Hond kisst, mott sech et Biete jevalle laote.

Dr Voss verlüst sin Haore, ävver net sin Striek.

Dr Herrjott bewahrt ko'e Köh vör spetze Höere.

Wüer ech en Duuv, säet de Äster, dann brukte ech ken Küke te stäehle.

En Kroe on en Äster rüke et Polver so wiet, wie enne Jäger kieke kann.

Watt op ene Buurehoaf alles de duen waar on watt et doa joof
opjeschrieft va Josef Schreinemacher op Woorder Platt

aastrieke	= anstreichen
bäänge	= binden
Baukes	= Backhaus
Bloome	= Blumen
bocke	= backen
Bocket	= Buchweizen
Bonk	= Bank
Boom	= Baum
Breetlook	= Porea
broa	= braten
Broamele	= Brombeeren
Bruuet	= Brot
d'r Stall uttrecke	= Stall ausmisten
d'r Baukoafe stoake	= den Backofen anheizen
d'r Döösche jeret make	= Tisch decken
d'r Jaat omgrave	= Garten umgraben
dräsche	= dreschen
Döösche	= Tisch
dicke Bonne	= dicke Bohnen
Erpel	= Kartoffeln
Erpel raape	= Kartoffeln aufheben
Erpel poate	= Kartoffeln pflanzen
Erte	= Erbsen
Erbele	= Erdbeeren
et Viie vore	= Vieh füttern
Fengere	= Finger
Flaas	= Flachs
Fleesch	= Fleisch
Haver	= Hafer
Haaere	= Haare
Höere	= Hörner
Hond	= Hund
Häng	= Hände
Hoot schniie	= Holz sägen
Hoot haue	= Holz hacken
Insele	= Himbeeren
Jeäsch	= Gerste
Jemöös	= Gemüse
Jraas mie	= Gras mähen
Katt	= Katze
Kaas	= Schrank
Koere	= Roggen
Kiiesche	= Kirschen
Knoeke	= Knochen
Koaf	= Kalb
Kroschele	= Stachelbeeren

koake	= kochen
Koo	= Kuh
kruuè	= Stoppelrüben ziehen
Kuche	= Kuchen
Küüel	= Krauskohl
Läese	= lesen
lamenteere	= wehklagen
Laump	= Lampe
Määskaar lea	= Mist auf Karre laden
Määs spre-e	= Mist mit Gabel streuen
muure	= mauern
Muure	= Möhren
Naas	= Nase
nile	= nähen
Oos	= Ochse
Oore	= Augen
omduen	= pflügen
Öppel	= Apfel
Pannas	= Blut und Innereien gekocht
Peääd	= Pferd
Peääd anduen	= Pferd satteln
Peere	= Birnen
Pieesche	= Pfirsiche
Pliestere	= putzen
Plätzkes	= Plätzchen
Pött	= Brunnen
Pruume	= Pflaumen
Radisskes	= Radieschen
räkene	= rechnen
Röebe	= Rüben
Röbbe	= Rippen
Ronkele uutduen	= Runkelrüben ausziehen
Rue Koppes	= Rotkohl
Ruesekuuel	= Rosenkohl
Schavoe	= Wirsing
Schenk	= Schinken
Schlaat	= Salat
schma-e	= schmieden
schrienere	= schreinern
Schöpp	= Spaten
Schöepp	= Schafe
Schriewe	= schreiben
seachte	= Getraide mähen
sii-e	= säen
Schäaf	= Hobel für Gemüse
Schäffel	= 1 Zentner, 50 kg
Schäpp	= kl. Topf mit Stiel
Schliepsteen	= Stein zum weizen der Sense

Steckebonne
Struukbonne
Schtatt
Schtällike
Schtack
Schtellmoos
Schtieep
Schtööl
stotte

tapezeere
Taat
Tiene
Tauk
Taunt
terje
tii-e
Tii-n
tömmere
togge
Tööt
trapeere
Tralje
trekke
Truffel

uekere
Ueleck
Uere

Vaat
Väld
Verke
verschängeleere
Voot
Vööt
Vüele

Walbere
Weck
wette Koppes
Weet
Wimbere
Wuesch

Zelderie

= Stangenbohnen
= Strauchbohnen
= Schwanz
= kleiner Stall
= Baumstumpf
= Stielrübchen
= Stütze an zweirädrigen Karren
= Stuhl
= mit Hundspflug Stoppeln brechen

= tapezieren
= Torte
= Zehen
= Ast
= Zahn
= reizen
= zäh
= Tonne aus Holz
= zimmern
= zanken - streiten
= Milchkanne - Kanne
= erwischen
= Fenstergitter
= ziehen
= Maurerkelle

= handlangern
= Zwiebel
= Ohren

= Getreidemaß
= Feld - Acker
= Schwein
= verschandeln
= Fuß
= Füße
= Fohlen

= Waldbeeren
= Weißbrot
= Weißkohl
= Weizen
= Johannisbeeren
= Wurst
= Sellerie

Janz bedrövt jonge wîr all en de Kûek, woas us katt wal legge soll. Ever walt woar dat, os Mimm loach onger de Head, schnurde on lekde veer janz kleene Mimmkes met ihr Tong av. Mein Gott sät Pap: "Esch hau also doch rechtisch sorteert, on dat janze Jedöns woar nu wirklich für die Katt."

Plattdütsche Ausdrück, die voel neet mie kenne

Gescheckt va Anna Gerards - Jellekerker Platt

de Schmeck	- Peitsche
en Lilau	- Narbe
de Bruck	- brütendes Huhn (Glucke)
de Tîng	- Holzbottisch (Ferkesting, Wääschting, Fleschting, Schweinefutter, Pökelfleisch)
dr Kuckerell	- Kreisel
dr Kwespel	- Handfeger
dr Dölper	- Steinstufe
dr Welfer	- drehbarer Holzriegel an Stalltüren
de Hoase	- Strümpfe
de Broa	- Waden
de Hesse	- oberhalb der Kniekehlen
de Krall	- Perlenkette
öngere	- Mittagsschlaf halten
jemöe	- geschmeidig
luuter	- oft oder immer "du has och luuter jet"
spattele	- zappeln
kärme	- stöhnen
fisternölle	- komplizierte Kleinarbeit
jööstere	- ausgelassen, fröhlich
küeschpel	- wählerisch
Gedecks	- Heizmaterial, aus Kohlengries, Lehm und Wasser, selber hergestellt
Ootdenk	- nicht ausgebrannte Kohlen, welche aus der Asche herausgeseibt und wieder verheizt wurden
et Ootdenkseff	- war ein viereckiger Holzrahmen mit ziemlich dichten Maschen- draht bespannt

Wat koam e Kämpf alles en der Kru-twö-sch?

Däe Sonndech om oder no Maria Hemmelfahrt wu-et fröjer dr Kru-twö-sch jesängent. Die Weä-k derfür mosche de Kenger alles bene-n hoa-le wat dofür jebrukkt wuet.

Auchtien Deel moschen et sie-n.

Met der Wö-sch bön ech no dr Liehre Nik. Clässens jejaunge. Dät woar ene jruete Botaniker. Hae hät mech die rechteje Name objeschrieve:

Aels	=	Wermut,
Bä-ekblömkes	=	Weidenröschen,
Biefo-t	=	Beifuß,
Bletzblömkes	=	Sumpfschafgarbe,
Blo-tnkrütsche	=	Fuchsschwanz,
Bocket	=	Buchweizen,
jron Haver	=	Hafer,
Hommelpuse	=	große Fetthenne,
Hommelstüer	=	Blutweiderich,
I-serbällkes	=	Teufelsabbiß,
Köningskätz	=	Königskerze,
Kre-ke	=	Krichpflaume,
Krutwinsaupel	=	frühreifer Apfel - weiße Klar,
Nosselzien	=	Osterluzei,
Nu-etebler	=	Nußbaumblätter,
Schopskü-etele	=	Wiesenknopf,
Sparjesjron	=	Spargelgrün - Asparagus,
Wormsötsche	=	Rheinfarn.

Josef Domsel

